

Temat: Odpowiedzialne rodzicielstwo to znaczy...

1. Na tej lekcji dowiesz się:

- na czym polegają prawidłowe postawy rodzicielskie,
- jakie są najczęściej nieprawidłowe postawy rodziców.

2. Przeczytaj tekst zamieszczony poniżej.

Rodzina – pierwsza grupa społeczna, w której przebywa dziecko. Każdy z jej członków, poprzez interakcje ze wszystkimi osobami do niej należącymi, przekazuje komunikaty, oddziałuje na poglądy, prowokuje do pewnych zachowań, a także reaguje na zachowania innych. Odczuwając klimat panujący w rodzinie, dziecko czuje się bezpiecznie, pewnie i swobodnie lub też jego potrzeby nie są w pełni zaspokojone, co nie sprzyja korzystnie jego rozwojowi. Obserwując postępowanie swoich najbliższych i doświadczając kontaktów z nimi, odbiera ono pierwsze lekcje wychowania. O tym, jak ważne jest oddziaływanie rodziny na dziecko świadczyć może fakt, iż odbywa się ono od jego przyjścia na świat, jest częste i długotrwałe, zamierzone i przypadkowe, oparte na związkach emocjonalnych, wzmacnianie systemem nagradzania i karcenia. Ponadto, osoby wychowujące są dla dziecka pierwszymi wzorcami osobowymi, które naśladuje celowo bądź w sposób niezamierzony. Każde dziecko oczekuje akceptacji, miłości, ciepła, szacunku, pomocy w realizowaniu dążeń i rozwijaniu zainteresowań. Rodzice – przyjmując społeczne role mamy i taty, obdarzają go uczuciem, stwarzają bezpieczeństwo, wspierają jego rozwój fizyczny, psychiczny i intelektualny, a poprzez takie poczynania kształtują jego osobowość.

Wychowanie, stanowiąc jedną z podstawowych funkcji rodziny, jest skomplikowanym i długotrwałym procesem kształtującym postawy, system moralny, wskazującym dziecku drogi postępowania i zachowania. Przede wszystkim powinno ono kreować człowieka zdrowego, szczęśliwego, świadomego własnej wartości, gotowego na spotkanie ze światem pełnym wyzwań i oczekiwań, spełniającego własne aspiracje i dającego szczęście innym.

Od tego, w jaki sposób rodzice rozumieją swoją rolę wobec dziecka zależy, czy stwarzane przez nich warunki służą prawidłowemu rozwojowi czy też negatywnie oddziałują na kształtowanie się osobowości małego człowieka. Aby lepiej zrozumieć mechanizmy kierujące naszym postępowaniem wobec dziecka, należy przeanalizować rodzaje i charakterystykę postaw prezentowanych przez rodziców wobec swoich dzieci. Problematyką

zależności postaw rodzicielskich i ich wychowawczych oddziaływań na dziecko, zajmowali się specjaliści zarówno z zakresu psychologii, psychiatrii, jak i pedagogiki.

Postawa to tendencja do zachowania się w specyficzny sposób wobec jakiejś osoby, sytuacji czy problemu. Postawa rodzicielska, to całościowa forma ustosunkowania się rodziców (osobno matki, osobno ojca) do dziecka, do techniki oddziaływania, do zagadnień wychowawczych. Kształtuje się ona w toku wypełniania ról rodzicielskich.

W literaturze przedmiotu odnaleźć można kilka typologii postaw rodzicielskich. Jedną z nich, autorstwa L. Kanner'a, wyodrębnia i opisuje 4 rodzaje postaw, z których tylko pierwsza jest pozytywna:

- 1) Akceptacja i obdarzanie dziecka uczuciem – rodzic okazuje dziecku czułość, ciepło, jest cierpliwy i wyrozumiały;
- 2) Jawne odrzucenie – rodzic unika kontaktu z dzieckiem, traktuje go surowo i zaniedbuje;
- 3) Perfekcjonizm – rodzic stawia przed dzieckiem bardzo wysokie wymagania, wymusza pewne zachowania, okazuje dezaprobatę wobec zachowań niepożądanych;
- 4) Nadmierne ochranianie – rodzic jest nadmiernie pobłażliwy, manipuluje dzieckiem, wtrąca się, przytłacza dziecko swoim autorytetem.

Na uwagę zasługuje również podział P. S. Slater'a wyróżniający osiem postaw rodzicielskich, zestawionych w cztery pary i usytuowanych biegunowo:

- 1) Pobłażliwość – surowość;
- 2) Tolerancja – brak tolerancji;
- 3) Ciepło – chłód;
- 4) Uzależnienie – separowanie się.

3. Zapoznaj się z Załącznikiem

4. Zastanów się, czy zgadasz się z tym stwierdzeniem:

Kochajmy i bądźmy stanowczy, a nasze dziecko będzie czuło się bezpieczne i szczęśliwe.